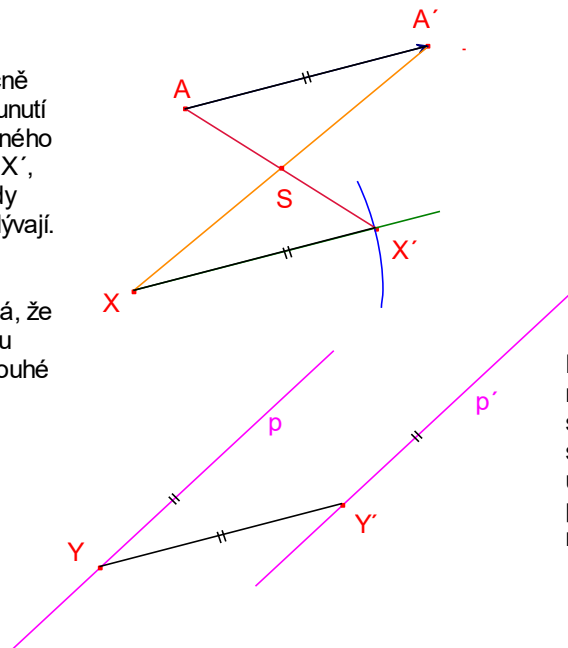

Posunutí

Vlastnosti

Posunutí je jednoznačně určeno vektorem posunutí AA' . Obrazem libovolného bodu X je takový bod X' , pro který platí, že středy úseček AX' a $A'X$ splývají. To podle vlastností (zobecněného) rovnoběžníku znamená, že úsečky AA' a XX' jsou rovnoběžné, stejně dlouhé a stejně orientované.

Posunutí zachovává délky, jedná se o shodné zobrazení.

Libovolná přímka p se při posunutí zobrazí na přímku p' s ní rovnoběžnou. Pro zobrazení přímky tedy stačí zobrazit její libovolný jeden bod.

Posunutí, které není určeno nulovým vektorem nemá žádné samodružné body. Slabě samodružná je v posunutí určeném vektorem AA' každá přímka, která je s úsečkou AA' rovnoběžná.

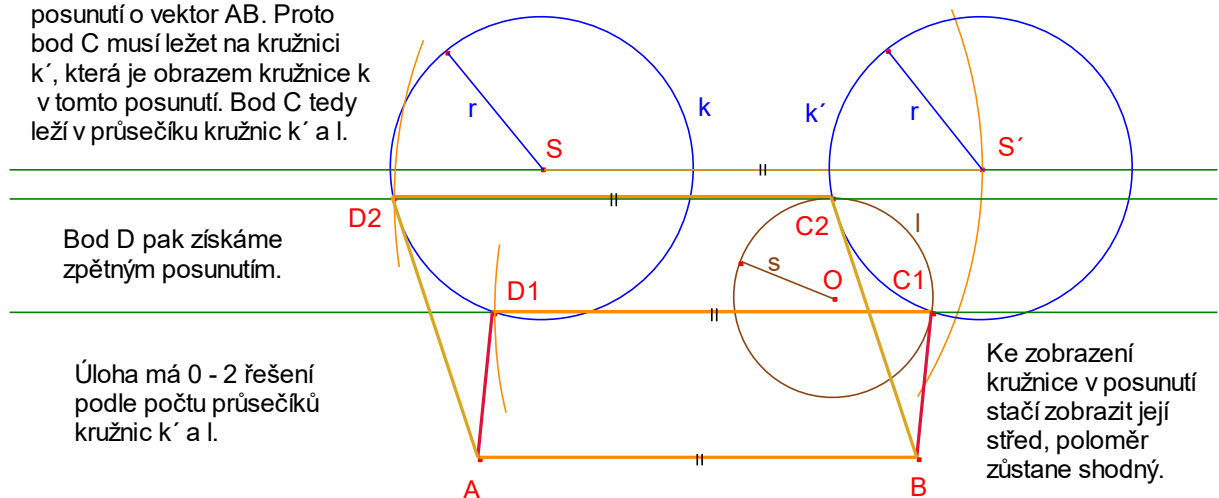
Užití posunutí v úlohách

1. Necht' je dána úsečka AB a kružnice $k(S;r)$ a $l(O;s)$, $r \neq s$. Sestrojte rovnoběžník $ABCD$ tak, aby bod C ležel na kružnici l a bod D na kružnici k .

Bod C je obrazem bodu D v posunutí o vektor AB . Proto bod C musí ležet na kružnici k' , která je obrazem kružnice k v tomto posunutí. Bod C tedy leží v průsečíku kružnic k' a l .

Bod D pak získáme zpětným posunutím.

Úloha má 0 - 2 řešení podle počtu průsečíků kružnic k' a l .

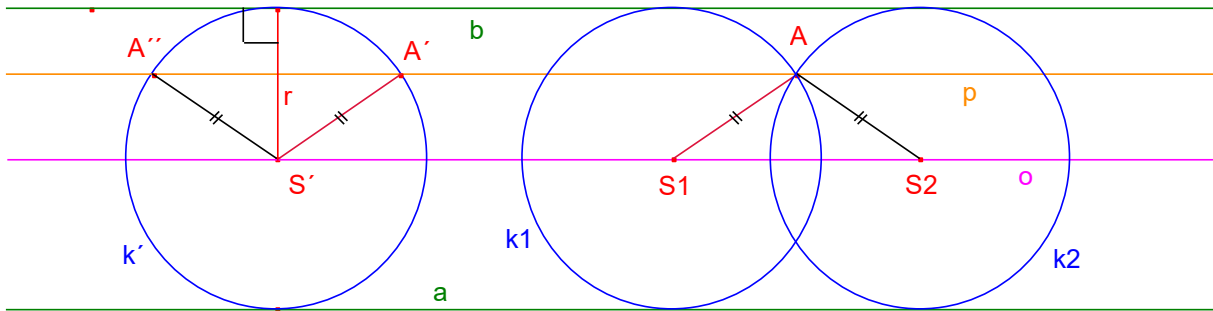
Ke zobrazení kružnice v posunutí stačí zobrazit její střed, poloměr zůstane shodný.

2. Necht' jsou dány rovnoběžky a, b a uvnitř pásu, který tvoří, bod A . Sestrojte kružnici k , která se dotýká přímek a, b a prochází bodem A .

Každá kružnice, která se dotýká rovnoběžek a, b musí mít střed na ose o pásu, který tyto rovnoběžky tvoří.

Sestrojme pomocnou kružnici k' , která se dotýká a i b . Kružnici k' zbývá posunout do správné polohy tak, aby její obraz procházel bodem A .

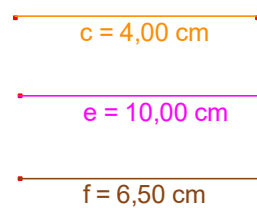
Označme A' a A'' průsečík rovnoběžky p s přímkou a vedené bodem A s kružnicí k' . Hledané posunutí je určeno vektorem $A'A$ resp. $A''A$. Střed S hledaných kružnic najdeme pomocí doplnění na rovnoběžník.

Úloha má vždy 2 řešení.

Poznámka. Úlohu lze rovněž řešit bez využití posunutí. Střed S hledané kružnice k totiž musí ležet na ose o zadaného pásu a také na kružnici se středem A a poloměrem, který je roven polovině vzdálenosti rovnoběžek a, b , tedy v průsečíku obou útvarů.

3. Sestrojte lichoběžník $ABCD$ se základnami AB a CD , je-li při obvyklém značení dáno $c, e, f, \omega = \angle APB$, kde P je průsečík úhlopříček AC a BD .

Označme B' obraz bodu B v posunutí o vektor DC .

Čtyřúhelník $BB'CD$ je tedy rovnoběžníkem.

Trojúhelník $AB'C$ je určen jednoznačně podle věty sus.

Na straně AB' najdeme bod B , pro který platí $BB' = c$. Dokončení konstrukce je zřejmé.

Úloha má 0-1 řešení. Je-li úsečka c delší nebo rovna délce úsečky AB' , řešení neexistuje.

